

Algemeen bestuur van de bestuurscommissie van stadsdeel Centrum
t.a.v. Juridisch Bureau
Postbus 483
1000 AL Amsterdam

uw referentie
18007233

onze referentie
Kaptoestemming Weesperstraat

datum
14 maart 2018

advocaat **Aletta Blomberg**

telefoon **020 30 16 654**

mobiel **06 429 36 444**

fax **020 30 16 650**

e-mail **a.blomberg@ngnb.nl**

Inzake: gronden bezwaar

Geacht bestuur,

Bij brief van 7 februari 2018 diende ik namens verschillende belanghebbende organisaties en omwonenden een bezwaarschrift in tegen het besluit d.d. 27 december 2017, kenmerk 3220267, tot verlening van een omgevingsvergunning aan Gemeente Amsterdam stadsdeel Centrum voor het kappen van 25 bomen vanwege het oprichten van een monument ter nagedachtenis aan de Nederlandse slachtoffers van de Holocaust op de openbare weg [sic] Weesperstraat tegenover het gebouw Weesperstraat 3 t/m 59. U gunde mij een termijn tot en met 14 maart 2018 voor het indienen van de gronden. Bij dezen doe ik u de bezwaargronden toekomen.

1 Achtergrond van het bezwaar

Eveneens bij besluit van 27 december 2017, kenmerk 3210991, is een omgevingsvergunning verleend aan Stichting Nederlands Auschwitz Comité (NAC) voor het oprichten van een monument ter nagedachtenis aan de Nederlandse slachtoffers van de Holocaust in de groenstrook tussen de Weesperstraat en de Hoftuin tegenover het gebouw Weesperstraat 3 t/m 59 (hierna: de omgevingsvergunning Namenmonument). Om de realisatie van dit monument mogelijk te maken, is het noodzakelijk dat de bomen in het openbare plantsoen –

en dus niet op de openbare weg – tussen de Weesperstraat en de Hoftuin (hierna: het Weesperstraatplantsoen) worden gekapt. De omgevingsvergunning waartegen ik u hierbij de bezwaargronden doe toekomen, is dus een *conditio sine qua non* voor de realisatie van het monument en andersom; zonder namenmonument zou er geen noodzaak zijn voor de kap van 25 bomen uit en rond het Weesperstraatplantsoen. De besluiten moeten dan ook in onderlinge samenhang worden beschouwd (en de bezwaren tegen beide besluiten zullen, zo is partijen meegedeeld, op dezelfde hoorzitting aan de orde komen).

De organisaties en een deel van de omwonenden namens wie deze gronden worden ingediend, hebben eveneens bezwaar gemaakt tegen de omgevingsvergunning Namenmonument. Voor een uitgebreide toelichting op hun beweegredenen verwijs ik naar paragraaf 1 van het gemotiveerd bezwaarschrift tegen dat besluit. Zeer in het kort komt hun bezwaar erop neer dat zij zich verzetten tegen *dit* ontwerp voor een namenmonument op *deze* locatie. Bezwaarders achten het vergunde ontwerp niet geschikt voor de locatie en in strijd met een goede ruimtelijke ordening. Daarom maken zij ook bezwaar tegen de omgevingsvergunning die het mogelijk maakt om 25 van de 34 bomen aanwezige bomen in het plangebied te kappen (hierna aangeduid als: 'kaptoestemming namenmonument', om deze omgevingsvergunning te onderscheiden van eerdergenoemde omgevingsvergunning namenmonument). In de context van deze vergunning is hun bezwaar vooral dat er kostbaar want schaars openbaar groen verdwijnt, zonder dat daarvoor een noodzaak bestaat. Ik licht dat hierna onder 3 toe. Eerst geef ik beknopt de relevante feiten weer.

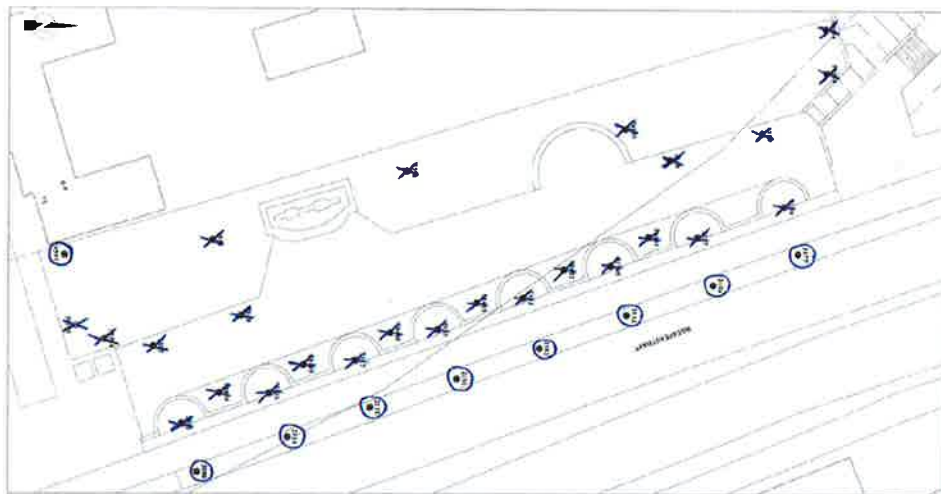
Waar in het navolgende wordt verwezen naar stukken of documenten die reeds als productie bij het bezwaarschrift tegen de omgevingsvergunning Namenmonument zijn gevoegd, worden deze niet opnieuw bijgevoegd maar wordt – mede uit een oogpunt van papierbesparing – volstaan met verwijzing daarnaar. Het betreft overigens zonder uitzondering gemeentelijke documenten die dus reeds in uw bezit zijn. Voor de zelfstandige leesbaarheid van dit bezwaarschrift zullen de betreffende passages in de tekst worden opgenomen.

2 Relevante feiten

25 van de 26 bomen in het projectgebied worden gekapt

In en langs het Weesperstraatplantsoen staan op dit moment 34 bomen: acht (8) bomen buiten het projectgebied tussen het fietspad en de Weesperstraat en 26 bomen binnen het projectgebied. De kaptoestemming heeft betrekking op 25 van de 26 bomen die binnen het projectgebied staan; de acht bomen aan de buitenzijde van het fietspad blijven staan. Slechts één van de bestaande bomen in het projectgebied wordt ongemoeid gelaten; dit betreft boom nr. 3597 in de

zuidwesthoek (zijde Nieuwe Keizersgracht). Zie onderstaande tekening, waarop de te kappen bomen zijn doorgekruist en de bomen die blijven zijn omcirkeld:

Onder de te kappen bomen zijn twee beeldbepalende iepen

De twee iepen die aan weerszijden van het Monument van Joodse Erkentelijkheid staan (bomen nrs. 3598 en 2078), zijn in de door de gemeente opgestelde Haalbaarheidsstudie als beeldbepalend aangemerkt. Als stedenbouwkundige randvoorwaarde is daarom opgenomen dat deze iepen moeten worden behouden, zie p. 27 van de Haalbaarheidsstudie:

Te handhaven bomen

De bestaande bomen langs het fietspad kunnen worden gehandhaafd en ingepast in de verbreedde stoep. De bomenrij op het niveau van het plantsoen kan niet worden gehandhaafd, deze bomen moeten worden gecompenseerd ter plaatse of in de directe omgeving. Beeldbepalende iepen aan weerszijde van het Monument van Joodse Erkentelijkheid moeten worden behouden.

Uit het locatiekeuzebesluit volgt dat de stedenbouwkundige randvoorwaarden in acht moeten worden genomen. Zie de onderbouwing van het locatiekeuzebesluit (productie 13 bij het gemotiveerd bezwaarschrift tegen de omgevingsvergunning namenmonument; p. 3, ad 3):

Ad 3. De conclusie uit het rapport "Holocaust Namenmonument haalbaarheidsstudie locatie Weesperstraat" is dat de Weesperstraatstrook om meerdere redenen geschikt is voor de plaatsing van het Namenmonument, wel dienen de in het rapport genoemde randvoorwaarden in acht genomen te worden.

Onder de te kappen bomen is de helft van een structuurbepalende bomengroep

De 16 bomen langs het fietspad, waarvan er acht zullen worden gekapt, hebben de status 'belangrijk' omdat zij als structuurbepalende bomengroep (een dubbele rij iepen langs de Weesperstraat) behoren tot de bomenstructuur van de gemeente Amsterdam, zie de Bomen Effect Analyse op p. 6:

16 onderzoeksbomen hebben conform de indeling van het Handboek Bomen de status van hoofdstructuur. In het bomenbeleidsplan van de gemeente Amsterdam, stadsdeel Centrum komt deze status overeen met de status 'belangrijk'. Dit wil zeggen dat de bomen een belangrijke meerwaarde hebben gerelateerd aan hun functie en status, en formeel zijn geregistreerd als structuurbepalende bomengroep. De 16 bomen maken deel uit van de dubbele rij iepen langs de Weesperstraat, die in zijn geheel onderdeel is van de bomenstructuur van de gemeente Amsterdam (conform het bomenbeleid van de gemeente Amsterdam, stadsdeel Centrum, d.d. 6 februari 2012).

Uit het op de vorige pagina weergegeven citaat uit de Haalbaarheidsstudie blijkt dat het de bedoeling van de gemeente was dat de bomen langs het fietspad behouden zouden blijven en zouden worden "ingepast in de verbreedde stoep". Dit is niet gebeurd; niet alleen de bomenrij op het niveau van het plantsoen (aan de binnenzijde van de keermuur) verdwijnt, ook de hoger gelegen rij van acht bomen langs het fietspad zal blijkens de vergunning worden gekapt.

Van de 25 te kappen bomen zijn er ten minste 21 nog kerngezond

Van de 25 bomen waarop de kaptoestemming ziet, hebben 21 nog een toekomstverwachting van meer dan 15 jaar. Het gaat dus grotendeels om gezonde bomen die op hun huidige locatie nog jarenlang zouden meekunnen. Dit blijkt uit de Bomen Effect Analyse (BEA) die in opdracht van de gemeente is opgesteld door Bomenwacht Nederland en die als bijlage bij de vergunning is gevoegd. Zie p. 6 van de BEA.

3 Gronden van het bezwaar

3.1 Algemeen

Met de kaptoestemming is aan stadsdeel Centrum toestemming verleend voor de kap van 25 bomen op de locatie waar een particuliere initiatiefnemer, het NAC, een namenmonument ter nagedachtenis aan de Nederlandse slachtoffers van de Holocaust wenst te realiseren. Het (huidige) stadsdeel Centrum neemt hiermee namens de gemeente de verantwoordelijkheid om ervoor zorg te dragen dat het monument gerealiseerd kan worden, als aan de bij deze vergunning gestelde voorwaarden wordt voldaan. Belangrijk is in dat verband dat op grond van de vergunning pas mag worden gekapt als zeker is dat de bouw van het monument ook daadwerkelijk gaat plaatsvinden. Dat is op dit moment nog allerminst zeker. In het pro forma bezwaarschrift van 7 februari 2018 hebben bezwaarden reeds aangegeven dat zij erop vertrouwen dat de gemeente zich aan dit vergunningvoorschrift houdt, zodat zij niet om een voorlopige voorziening hoeven te vragen. Dit appel wordt hier voor de zekerheid herhaald.

Uit een oogpunt van proces-economie is, evenals bij het bezwaar tegen de omgevingsvergunning namenmonument, bij dit bezwaar volstaan met één bezwaarschrift voor alle bezwaarden gezamenlijk, waarbij ik opmerk dat in ieder

geval de Stichting de Groene Plantage, de Plantage-Weesperbuurtvereniging, de Bewonersvereniging Studentenflat Weesperstraat en de Stichting Amstel tot Artis gelet op hun doelstelling in alle bezwaren ontvankelijk zijn. Voor zover (individuele) bezwaarden op enig punt of in het geheel niet-ontvankelijk zouden zijn, kunt u hun bezwaar opvatten als een steunbetuiging aan de andere bezwaarden.

3.2 Kern van het bezwaar

Bezwaarden komen op tegen de kaptoestemming omdat het voor de realisatie van een namenmonument in het Weesperstraatplantsoen niet noodzakelijk zou hoeven zijn om zoveel – gezonde – bomen te kappen en zo'n inbreuk te maken op het groene, landschappelijke karakter van dit plantsoen. Mede ter bescherming van dat karakter is in de Haalbaarheidsstudie voor deze locatie een aantal uitgangspunten en randvoorwaarden vastgesteld. Die zijn door de ontwerper van het namenmonument, Studio Libeskind, niet gerespecteerd. Ten onrechte heeft het bestuur desondanks een vergunning voor het ontwerp van Libeskind verleend (zie daarover uitvoerig het gemotiveerd bezwaarschrift tegen de omgevingsvergunning namenmonument). Deze onrechtmatigheid werkt door in onderhavige kaptoestemming. In de motivering van de kapaanvraag wordt een poging gedaan een en ander te rechtvaardigen, maar daarbij worden verschillende onjuistheden gedebiteerd. In het besluit wordt zonder enige argumentatie gesteld dat bij het wegen van belangen het belang van de aanvrager als zwaarder wordt beoordeeld dan het belang van het behoud van 25 bomen. Het besluit tot verlening van de kaptoestemming is dan ook onzorgvuldig en onvoldoende gemotiveerd en getuigt niet van een evenwichtige belangenafweging. Ik licht dit toe.

Er is geen noodzaak voor de kap van zoveel bomen; ten onrechte wordt de noodzaak 'gerechtvaardigd' met de eis inzake zichtbaarheid en aanraakbaarheid

De gestelde noodzaak tot het kappen van zoveel bomen is het gevolg van de omvang van het monument. Volgens de motivering van de kapaanvraag hangt die omvang samen met de programmaeis dat alle namen zichtbaar en aanraakbaar moeten zijn (zie p. 4). De raad zou bij het locatiekeuzebesluit hebben 'kennisgenomen' van het grote ruimtebeslag van het monument en de gevolgen voor de bomen, aldus nog steeds de motivering bij de kapaanvraag. Dit is echter een onjuiste voorstelling van zaken. Voor zichtbaarheid en aanraakbaarheid van de namen is niet per se 400 meter muurlengte nodig en de raad heeft niet op voorhand en zeker niet onvoorwaardelijk met een dergelijk groot ruimtebeslag ingestemd.

De locatiekeuze door de raad is gebaseerd op twee studies: het rapport Locatieadvies Holocaust Namen Monument in Amsterdam d.d. 23 maart 2016 van RoyalHaskoning (hierna: Locatieadvies), waarin zestien locaties op hoofdlijnen zijn beoordeeld, en de Haalbaarheidsstudie d.d. 22 juni 2016 van (de gemeentelijke

dienst) Ruimte en Duurzaamheid naar – uitsluitend – de locatie Weesperstraat (hierna: Haalbaarheidsstudie).

In het Locatieadvies is verkend wat voor soort monument zou kunnen beantwoorden aan het doel en het programma van eisen van het NAC voor het beoogde Holocaust Namenmonument (hoofdstuk 3, pag. 11-17). Over de omvang van een namenmonument in relatie tot de eisen van leesbaarheid en tastbaarheid schrijft het Locatieadvies op basis van een analyse van mogelijke verschijningsvormen en elders in de wereld reeds bestaande voorbeelden (p. 13 – gele markering ABB):

3.5 Eisen van leesbaarheid en tastbaarheid

Bepalend voor de omvang van het monument zijn de wijze waarop de namen van de slachtoffers weergegeven worden, de lettergrootte en de hoogte van de tekstvlakken. Ter illustratie zijn op pag.16 voorbeelden van presentaties opgenomen.

In bijvoorbeeld het ontwerp van Libeskind voor het Wertheimpark is voor een zodanige presentatie gekozen dat er een totale muurlengte voor het gehele monument nodig is van circa 380 meter.

Ter vergelijking: voor de 'Murs des Noms' in het Shoah Museum in Parijs is gekozen voor een beknoptere weergave die voor 102.000 namen zou leiden tot een totale muurlengte van circa 100 meter.

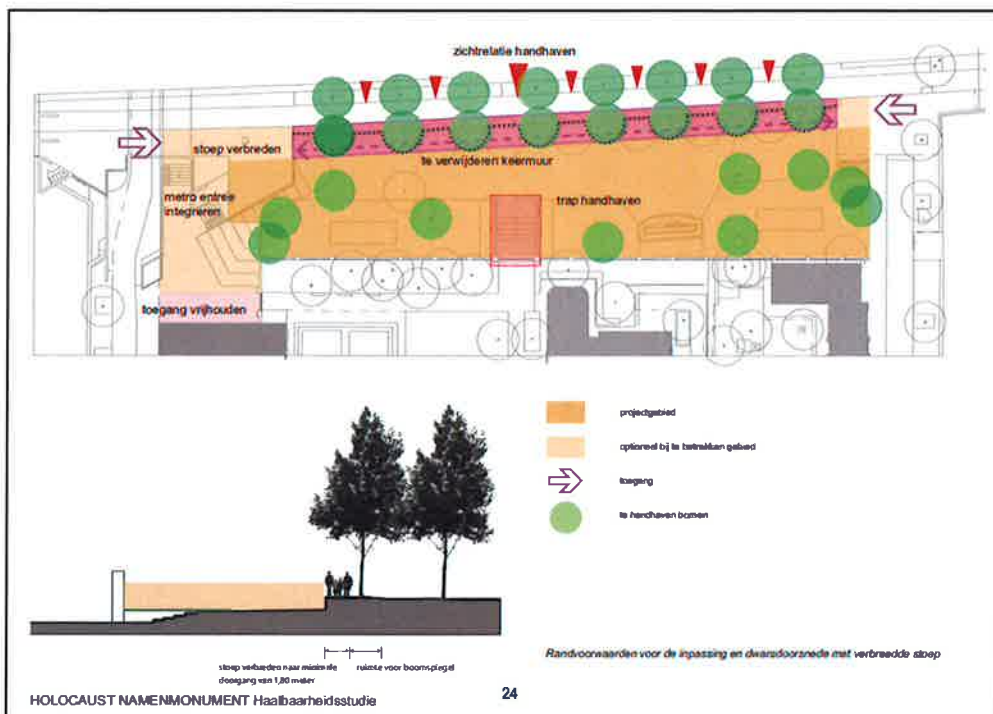
In beide gevallen zijn de namen van de slachtoffers op een leesbare en tastbare wijze weergegeven maar in een verschillende uitwerking. Het is aan de opdrachtgever om samen met de ontwerper de balans te vinden tussen enerzijds de wensen voor leesbaarheid en tastbaarheid en weergave van de namen en anderzijds de mogelijkheden en beperkingen van de locatie.

Blijkens het Locatieadvies zou afhankelijk van de beschikbare locatie en het specifieke ontwerp 100 tot 380 meter muurlengte nodig zijn voor het weergegeven van de namen (aldus de conclusie op p. 17).

In de capaciteitsanalyse van de Haalbaarheidsstudie, waarnaar in de motivering bij de kaptoestemming wordt verwezen, wordt uitsluitend *indicatief* gesproken van een lengte van 400 meter, om de ontwerper de ruimte te laten om in overleg met de opdrachtgever (het NAC) te komen tot een *passende* oplossing (zie p. 23 van de Haalbaarheidsstudie, ook weergegeven op p. 4 van de motivering van de kapaanvraag). Voor die 'passende oplossing' is van belang wat er verder in de Haalbaarheidsstudie staat, in het bijzonder in hoofdstuk 6 Randvoorwaarden voor de inpassing. Daarin staat over de bomen als gezegd (op p. 27):

Te handhaven bomen
 De bestaande bomen langs het fietspad kunnen worden gehandhaafd en ingepast in de verbreedde stoep. De bomenrij op het niveau van het plantsoen kan niet worden gehandhaafd, deze bomen moeten worden gecompenseerd ter plaatse of in de directe omgeving. Beeldbepalende iepen aan weerszijde van het Monument van Joodse Erkentelijkheid moeten worden behouden.

En ook op de verbeelding van de stedenbouwkundige randvoorwaarden (p. 24 van de Haalbaarheidsstudie), hieronder met de te handhaven bomen in groen, is duidelijk te zien dat het de bedoeling is dat een substantieel deel van de aanwezige bomen in het ontwerp wordt geïncorporeerd:

De gevolgen die het nu vergunde ontwerp voor nagenoeg *alle* bestaande bomen heeft, heeft de raad dus niet voorzien en al helemaal niet op voorhand goedgekeurd, integendeel. De raad heeft bij het instemmen met de locatie Weesperstraatplantsoen tevens bovengenoemde randvoorwaarden vastgesteld en bepaald dat die randvoorwaarden *in acht moeten worden genomen*:

Ad 3. De conclusie uit het rapport “Holocaust Namenmonument haalbaarheidsstudie locatie Weesperstraat” is dat de Weesperstraatstrook om meerdere redenen geschikt is voor de plaatsing van het Namenmonument, wel dienen de in het rapport genoemde randvoorwaarden in acht genomen te worden.

Binnen dit ‘mandaat’ van de raad was het algemeen bestuur van de bestuurscommissie van stadsdeel Centrum vervolgens bevoegd tot verlening van een eventuele vergunning en binnen deze randvoorwaarden moest het NAC dus met een ontwerp en aanvraag komen.

Dat het ontwerp van Libeskind de kap van nagenoeg alle bomen noodzakelijk maakt, is dus een zelfgecreëerde noodzaak. De grootte en de vorm van het vergunde ontwerp maken dat er meer bomen moeten sneuvelen dan nodig zou zijn. De keuze voor een steen per naam dwingt tot meer muurlengte dan andere ontwerpen nodig zouden hebben. Bij een bescheidener maatvoering van de individuele stenen waaruit de muren zijn opgebouwd, zou minder hoogte en lengte nodig zijn om de 102.000 namen weer te geven. Vanwege de opbouw met de roestvrij stalen elementen, die Hebreeuwse letters moeten vormen, zijn de muren niet meer (relatief) vrij plaatsbaar. Kortom, het ontwerp zelf maakt ook dat er bomen moeten sneuvelen, die bij een andere vormgeving en andere keuzen gespaard kunnen blijven. De keuze voor vier Hebreeuwse letters biedt dus anders dan losse muren of muurelementen geen mogelijkheid om rekening te houden met de te behouden bomen. De keuze voor hoge sculpturen bovenop de muren en de noodzaak *dit* ontwerp 's avonds en 's nachts af te sluiten met hekken, maakt dat nog eens extra bomen moeten wijken.

Of en in hoeverre het NAC en haar architect zich hebben ingespannen om rekening te houden met de beperkingen van het Weesperstraatplantsoen, onttrekt zich aan het zicht. Bezwaarden hebben hierover naar aanleiding van Wob-verzoeken geen enkele informatie ontvangen. Hieruit leiden zij af dat de gemeente kennelijk ook geen informatie hierover heeft (in de vorm van documenten), ook geen informatie die op grond van een van de redenen die de Wob noemt niet openbaar mag worden gemaakt. Als dat wel het geval zou zijn, had de gemeente dit immers aan bezwaarden moeten mededelen (artikel 3 lid 5 Wob) en dat is niet gebeurd.

Wat als een noodzaak wordt gepresenteerd, is uitsluitend een *wens* van de initiatiefnemer van het ontwerp, het NAC. Een wens om een omvangrijk ontwerp te realiseren. Een ontwerp waarop gemeente noch omwonenden enige invloed hebben kunnen uitoefenen en dat niet voldoet aan de door de raad vastgestelde stedenbouwkundige randvoorwaarden. Van een *noodzaak* is geen sprake. Uit het Locatieadvies blijkt duidelijk dat er minder omvangrijke ontwerpen mogelijk zijn die voldoen aan de programmaeisen van het NAC. De bewering in de motivering (op p. 2) dat aanpassing van het ontwerp alleen mogelijk zou zijn door de programmaeis van zichtbaarheid en aanraakbaarheid te negeren, snijdt dan ook geen hout en kan als argument deze kaptoestemming niet dragen.

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om te zorgen voor een passend ontwerp. Voor zover wordt opgemerkt dat de architect "heeft getracht rekening te houden met de randvoorwaarden" (eveneens op p. 2) merken bezwaarden op dat dát niet de norm is; de randvoorwaarden moeten *in acht* worden genomen, dat heeft de raad klip en klaar beslist en is ook steeds aan omwonenden meegedeeld. Het ontwerp moet worden afgestemd op de locatie, niet andersom. Nu wordt de zaak omgedraaid en worden zonder enige afweging van belangen 25

bomen en een groen plantsoen opgeofferd voor een omvangrijk monument dat niet voldoet aan de geldende (ruimtelijke) eisen. Dat getuigt niet van zorgvuldige besluitvorming.

Ten onrechte zijn de twee beeldbepalende iepen en de structuurbepalende bomengroep niet behouden

De raad heeft bepaald dat de twee iepen aan weerszijde van het Monument van Joodse Erkentelijkheid in het Weesperstraatplantsoen behouden moeten blijven, omdat zij beeldbepalend zijn. De raad heeft daarmee deze bomen – feitelijk – de status van beschermwaardig toegekend, zoals bedoeld in artikel 12 van de Bomenverordening. De toelichting bij artikel 10 zegt over dergelijke bomen: “Volgroeide, oude bomen zijn daarmee een kostbaar bezit en genieten daarom extra bescherming”. Alleen “als sprake is van zwaarwegende omstandigheden” mag vergunning worden verleend om een dergelijke boom te kappen, blijkt uit artikel 5 lid 2.

Dit sluit aan op het eigen bomenbeleid van Stadsdeel Centrum, dat zijn neerslag heeft gevonden in de Bomenverordening. De bepalingen uit de Bomenverordening krijgen hiermee een lokale inkleuring en invulling. Het bomenbeleid moet “bijdragen aan een verbetering van het cultuurhistorisch waardevolle beeld van de binnenstad, een verbetering van de luchtkwaliteit, het stadsklimaat en de aantrekkelijkheid van het stadsdeel in zijn algemeen” (p. 8). Een van de criteria om een vergunning te weigeren (p. 25) was (onder 2.) ‘Waarden van stadsschoon’, waarbij ook “beeldbepalende waarde” wordt genoemd, met de uitleg: “Hiervan is sprake als: de boom karakteristiek is voor een wijk of voor een plek, of wanneer de boom deel uitmaakt van de hoofdboomstructuur”.

Voor de twee beeldbepalende iepen wordt niet alleen in strijd met de randvoorwaarde uit het Haalbaarheidsonderzoek een kaptoestemming verleend, maar ook in strijd met de Bomenverordening. Hetzelfde geldt voor de structuurbepalende bomengroep, die verloren gaat als de helft daarvan wordt gekapt; het bepalende is nu juist de dubbele bomenrij langs het fietspad.

Elke boom draagt bij aan het karakter van zijn directe omgeving en aan de uitstraling van de stedelijke omgeving als geheel. Naast een beeldbepalende waarde heeft een houtopstand ook waarde vanuit ecologisch en milieuoogpunt. In het geval van de iepen kan ook worden gewezen op een cultuurhistorische betekenis, gelet op de bijzondere plaats van de beeldbepalende iepen aan weerszijden van het Monument van Joodse Erkentelijkheid (vgl. ook de toelichting bij art. 5 lid 1 onder c van de Bomenverordening).

Hoe waardevoller een boom, hoe minder lichtvaardig tot kap mag worden besloten. Op grond van de Bomenverordening moet dan ook bij iedere aanvraag tot het vellen van een boom een afweging moeten worden gemaakt van alle betrokken belangen, zowel de belangen die de aanleiding voor de aanvraag vormen als de belangen tot behoud van de houtopstand. Dat is hier niet gebeurd. Er vond geen kenbare belangenafweging plaats bij de beoordeling van de aanvraag en voor zover die al zou hebben plaatsgevonden is er geen rekening gehouden met de verzwaarde eisen die gelden voor deze beeldbepalende bomen. Bezwaarden kunnen zich niet aan de indruk onttrekken dat bij de beoordeling van de aanvraag van de kaptoestemming zorgvuldige besluitvorming achterwege is gebleven om maar niets eraan in de weg te laten staan om het vergunde gedenkteken te kunnen realiseren.

De facto wordt een openbaar plantsoen ontgroend en onttrokken aan de openbare ruimte

Met de realisatie van het vergunde ontwerp wordt het Weesperstraatplantsoen feitelijk aan de openbare ruimte onttrokken. Om redenen van beheer, toezicht en veiligheid wordt het gedenkteken omgeven door een heg en hekken om het 's avonds en 's nachts te kunnen afsluiten.

Waar er nu 26 bomen staan, blijft er niets over van dit mini-stadspark dat zoveel potentie heeft en gemakkelijk en als vanzelf kan opgaan in de ontwikkeling van de Green Knowledge Mile (zie ook hierna onder het kopje Herplantplicht). Vanwege de structuurbepalende dubbele bomenrij aan weerszijden van het fietspad, de ouderdom van de aanwezige bomen en de verbinding van het plantsoen met de Hoftuin is sprake van een karakteristiek beeld dat van grote toegevoegde waarde is voor de ontwikkeling van dit stadspark langs de Weesper- en Wibautstraat en dat in 2025 gerealiseerd moet zijn. Dit alles verdwijnt voor een stenig geheel, met nog maar enkele bomen die vanwege de hoge roestvrijstalen sculpturen altijd beperkt in hoogte en kroonomvang zullen moeten blijven.

Ook dit belang is niet – of in ieder geval niet zuiver – afgewogen tegenover de door het NAC in het leven geroepen noodzaak om 25 bomen te kappen om het vergunde gedenkteken te kunnen realiseren op deze locatie. Als gezegd, dit getuigt niet van goede besluitvorming, nog afgezien van het negeren van de door de raad gestelde randvoorwaarde om de twee beeldbepalende iepen te behouden.

Herplantplicht en Knowledge Mile (Park); een sigaar uit eigen doos

Uitgangspunt van de Bomenverordening is de herplantplicht. De gemeente wil hieraan invulling geven conform de motivering van de kapaanvraag (zie onder Bijlage 3. Herplant- en compensatiemogelijkheden).

De gemeente legt zichzelf de plicht op om 55 bomen te herplanten. In genoemde bijlage 3 worden in totaal 55 bomen genoemd. Hiervan zijn er minimaal 18 voorzien in kleine bakken. Zeker zes (6) bomen worden buiten de buurt gecompenseerd, te weten langs de Valkenburgerstraat vlakbij de IJ-tunnel. Van een aantal te herplanten bomen is de boomsoort nog niet bepaald. Slechts zeven (7) van de te herplanten bomen bevinden zich op de planlocatie van het gedenkteken (zie tekening A).

Of hiermee aan de herplantplicht wordt voldaan, volgens de methodiek en berekening van de uitwerking van de Boomverordening: Compensatie en herplant van bomen, is niet – althans zonder meer – inzichtelijk. Bezwaarden hebben daarover hun gerede twijfels. Niet voor alle genoemde locaties is volledig duidelijk welke soort boom van welke categorie wordt geplant. Daarnaast merken bezwaarden op dat minimaal 18 kleine bomen worden geplant in bakken. Dat worden nooit mooie volgroeide bomen, zoals het stadsdeel Centrum zelf terecht opmerkt in zijn eerder genoemde Bomenbeleid (par. 3.3.6, p. 19). Hiermee wordt niet voldaan aan het “kwalitatief hoogwaardige beeld” dat het stadsdeel nastreeft. Bomenbakken geven een rommelig beeld, nodigen uit om vuilnis erin achter te laten, en doorbreken in ieder geval de heldere lijn van de hoofdbomenstructuur.

Bovendien brengt de gemeente de herplanting in verband met het Knowledge Mile Park, dat in 2025 gerealiseerd moet zijn. Het gaat daarbij o.a. over vergroening van de Weesperstraat. Wat betekent dit feitelijk? De gemeente wil met de uitvoering van de herplantplicht weer een deel van het Knowledge Mile Park realiseren. Maar dat stond sowieso al op het programma (vgl. het Gebiedsplan 2016 van Stadsdeel Centrum, deelgebied Oost, p. 9). Dat betekent dus geen vergroening, zoals de gemeente de burgers belooft, maar verplaatsing van groen, als de voorgestelde herplant al als volwaardige verplaatsing kan worden aangemerkt. De voorgestelde compensatie door middel van een herplantplicht is dus grotendeels een sigaar uit eigen doos.

Intussen zijn er dan 25 bomen verdwenen die juist van grote toegevoegde waarde zijn voor dit stadspark van de toekomst. Bij behoud van het Weesperstraatplantsoen blijft ook de verbinding met de Hoftuin bestaan. De Hoftuin wordt nu al als gerealiseerd project in het kader van de vergroening van de Knowledge Mile genoemd op de website. De gemeente spant hiermee het paard achter de wagen.

De Bomen Effect Analyse (BEA) en de bomen op de planlocatie

De kaptoestemming is mede gebaseerd op het advies van de boomdeskundige van het stadsdeel, die zich daarbij baseert op de BEA. Uit de BEA volgt echter niet dat het *noodzakelijk* is om de 25 bomen te kappen waarvoor de vergunning is verleend,

zoals in de motivering bij de kapaanvraag wordt gesuggereerd. Die 'noodzakelijkheid' volgt als gezegd uit het ontwerp en dat ontwerp moest de Bomenwacht, die de BEA heeft opgesteld, als uitgangspunt nemen. Met de te kappen bomen is verder niets mis.

Bomenwacht Nederland is als onafhankelijk deskundig adviseur ingeschakeld om advies uit te brengen aan de gemeente. Voor zijn advies heeft de Bomenwacht gebruik gemaakt van een digitaal ontwerp van het gedenkteken van 31 maart 2017. Daarnaast is onderzoek ter plaatse van het Weesperstraatplantsoen uitgevoerd. Het rapport van de Bomenwacht dateert van 25 april 2017. Uit de tekeningen behorend bij de omgevingsvergunning namenmonument, blijkt dat het ontwerp nadien is aangepast. Het ontwerp is in ieder geval uitgebreid met stalen hekken aan de noord- en de zuidkant van het ontwerp. De Bomenwacht kon deze informatie nog niet bij de analyse betrekken, omdat deze wijziging van het ontwerp van daarna dateert. Wat in ieder geval duidelijk is, is dat twee bomen (nrs. 50394 en 50395) uitsluitend als gevolg van een 'zit-element' en één daarvan naar eigen zeggen van het stadsdeel – maar de Bomenwacht heeft hierover dus niet geadviseerd – als gevolg van het hek.

De resultaten van het onderzoek van de Bomenwacht en de scores op de verschillende onderdelen voor de verschillende bomen, geven gegronde reden voor de gedachte dat met een ontwerp van bescheidener omvang of aanpassing van het ontwerp, veel meer bomen gespaard hadden kunnen worden. Uit de BEA blijkt dat 21 van de 25 te kappen bomen nog een levensverwachting van meer dan 15 jaar hebben (de hoogste categorie). Bezwaarden hebben als gezegd sterk de indruk dat over het behoud van meer bomen geen enkel gesprek heeft plaatsgevonden tussen de gemeente en het NAC, als initiatiefnemer en opdrachtgever van Libeskind. De gemeente is hierin tekortgeschoten en mag zich nu niet verschuilen achter de BEA, waarvoor het ontwerp van Libeskind als gezegd als uitgangspunt moest worden genomen. Voor een werkelijke belangenafweging, zoals de Bomenverordening en de Awb vereisen, schiet een dergelijke onderbouwing tekort.

5 Conclusie

Evenals de omgevingsvergunning Namenmonument had de aangevraagde kaptoestemming niet mogen worden afgegeven. Er heeft geen zorgvuldige belangenafweging plaatsgevonden, het besluit is onvoldoende onderbouwd en het verdwijnende groen wordt onvoldoende gecompenseerd. Ten onrechte wordt de kap van de beeldbepalende iepen, waarvan de raad het behoud als randvoorwaarde voor realisatie van een namenmonument in het Weesperstraatplantsoen heeft gesteld, toegestaan. Voor het overige verwijzen bezwaarden naar de bezwaren die tegen de omgevingsvergunning Namenmonument naar voren zijn gebracht. *Dit* ontwerp is ongeschikt voor *deze*

locatie; als dat op enig moment komt vast te staan, ontvalt de grond voor het verlenen van een kaptoestemming.

Bezwaarden verzoeken het bestuur om de bezwaren gegrond te verklaren en de aangevraagde kaptoestemming in heroverweging te weigeren. Tevens verzoeken zij bij gegrondverklaring om een vergoeding voor de kosten van deze procedure.

Hoogachtend,

A.B. Blomberg
advocaat